

II. RAPORT PRIVIND EVOLUȚIA PROTECȚIEI LEGISLATIVE A DREPTURILOR OMULUI ÎN ROMÂNIA ÎN ANUL 2004

1. Considerații introductive

Consacrarea legislativă a unor drepturi și libertăți fundamentale a persoanei a rămas și în anul 2004 una din dimensiunile majore ale promovării drepturilor omului în România.

Aceasta s-a înscris îndeosebi în contextul eforturilor României de îndeplinire a criteriilor de aderare la Uniunea Europeană, în care continuarea reformei normative și instituționale judiciare a reprezentat obiectivul principal, dar și în cadrul respectării obligațiilor și angajamentelor asumate de țara noastră ca stat membru cu drepturi depline al Consiliului Europei.

Obiectul acestui studiu este reprezentat de analiza unora din cele mai importante acte normative adoptate de Parlamentul României în anul 2004, cu directă aplicare în materia protecției drepturilor omului și a libertăților fundamentale garantate în orice stat de drept sau cu consecințe asupra exercitării acestor drepturi și libertăți.

Urmărind o dublă implicare pe planul integrării normative și judiciare, dar și la nivelul cooperării interguvernamentale, reperate esențiale ale demersului legislativ în perioada de referință au fost constituite de adoptarea noului Cod penal român, a legilor de organizare și funcționare a justiției precum și a Consiliului Superior al Magistraturii.

Nu în ultimul rând, trebuie remarcate actele normative privind domeniul drepturilor sociale fundamentale, care completează în mod necesar cadrul legislativ referitor la diferite categorii profesionale sau de vârstă ale populației. Legea privind pensiile de stat și alte drepturi sociale ale polițiștilor, Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului pentru completarea Legii nr. 144/1994 privind veteranii de război precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război, Legea privind protecția și promovarea drepturilor copilului, Legea privind completarea Legii nr. 19/2000 referitoare la sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale sunt desigur reperate normative semnificative care caracterizează preocuparea Parlamentului și Guvernului în aceste domenii.

Adaptarea legislației naționale la standardele normative europene a făcut în această perioadă progrese importante prin semnarea Protocolului nr. 14 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) de

modificare a sistemului de control al CEDO adoptat la Strasbourg la 13 mai 2004, ca și prin Legea privind retragerea rezervei formulate de România la art. 5 din CEDO referitoare la asigurarea respectării standardelor europene în privința privării de libertate a militarilor.

Analiza juridică prezentată în acest Raport anual al evoluției legislației românești privind protecția și promovarea drepturilor omului este structurată așadar pe capitole principale configurate de cele mai importante acte normative care reformulează sau modifică în mod substanțial domenii ale ansamblului juridic intern cu consecințe pe planul asigurării efectivității beneficiului drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor aflate sub jurisdicția statului român. De aceea, examinarea prevederilor din noul Cod penal român ocupă un loc central alături de verificarea compatibilității dispozițiilor de completare a cadrului normativ cu legile privind protecția copilului și de cele referitoare la drepturile persoanei vârstnice.

Ca o caracteristică generală a evoluției legislative analizate, este de remarcat privilegierea reglementării naționale concretizate prin legiferarea autohtonă de transpunere a unor concepte și tendințe europene în detriamentul unei încorporări automate a dreptului internațional în dreptul intern. Desigur, preluarea selectivă și uneori chiar sistematizată a unor instituții sau reglementări poartă amprenta opțiunii politice a integrării europene și euroatlantice. Astfel se explică de ce Codul penal recent adoptat de Parlamentul României preia din sistemele penale ale unor țări din Europa Occidentală soluții noi, referitoare la infracțiune, sistemul cauzelor justificative și al cauzelor care înlătură caracterul penal al faptelor, și la participație sau la sistemul sancționator, păstrând, în același timp, normele penale a căror viabilitate a fost dovedită în practica organelor judiciare naționale. De asemenea, sunt introduse dispoziții noi privind extrădarea și instituția arestării preventive, care pun în aplicare exigențele și garanțiile unor instrumente juridice europene sau ale jurisprudenței acestora: Convenția europeană privind extrădarea, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Convenția privind criminalitatea informatică ori

Convenția privind reprimarea terorismului sau Convenția penală asupra corupției.

Raportul surprinde și problematica unei evoluții legislative, în urma asumării de către țara noastră a noii reforme a mecanismului de aplicare a Convenției Europene a Drepturilor Omului, concretizată prin adoptarea Protocolului nr. 14 la această Convenție, care conturează perspectiva necesității creșterii rolului autorităților naționale, îndeosebi judiciare privind asigurarea unei efectivități sporite a respectării drepturilor și libertăților fundamentale în România.

În vederea diminuării numărului plângerilor adresate Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg vor trebui luate în continuare măsuri legislative și nu numai, pentru remedierea și sancționarea corespunzătoare a încălcării drepturilor garantate de CEDO și evitarea „condamnărilor“ pronunțate de jurisdicția europeană împotriva statului român, cu consecințele lor politice și financiare cunoscute.

În mod asemănător, completarea și ameliorarea cadrului legislativ al dreptului copilului, în general, și al drepturilor copiilor instituționalizați, în special, este de natură să răspundă exigențelor europene și îndeosebi criticilor formulate de Parlamentul European la începutul anului 2004.

Concluziile raportului reflectă preocupările societății românești legate de asigurarea efectivității legii pentru toți cetățenii țării și a funcționalității instituțiilor specifice statului de drept și unei democrații pluraliste veritabile. Documentul este așadar o analiză comparativă care are ca referință permanentă standardele normative și instituționale europene.

2. Reforma legislației penale

În perioada examinată, adoptarea noului Cod penal prin Legea nr. 301/2004, care ar urma să intre în vigoare la 1 iunie 2005, a reprezentat o veritabilă reformă a legislației penale, care se întemeiază pe evoluția doctrinei penale, a practicii judiciare și a tehnicii legislative, din statele Europei Occidentale.

Astfel, noul Cod penal român s-a inspirat din Codul penal francez, din cel spaniol, cât și din cel italian sau german, promovând soluții juridice moderne, adecvate evoluției societății românești în conformitate cu obiectivul național de integrare europeană și euroatlantică.

Partea Generală a Codului penal este structurată în opt Titluri, astfel: „Legea penală și limitele ei de aplicare“, „Infrațiunea“, „Pedepsele“, „Minoritatea“, „Măsurile de siguranță“, „Cauzele care împiedică aplicarea pedepsei“, „Cauzele care

împiedică executarea pedepsei“ și „Înțelesul unor termeni sau expresii în legea penală“.

Principalele noutăți în materie debutează cu reglementarea principiului legalității, care, spre deosebire de textul în vigoare, pune în evidență neretroactivitatea legii penale, condiția anteriorității normei de incriminare și a normei care prevede sancțiuni de drept penal.

Pentru prima dată în dreptul penal românesc, în Titlul I al noului Cod penal se prezintă o nouă structură a faptelor prevăzute de legea penală, respectiv în crime și delictе, în funcție de criteriul gravității acestora. Această împărțire are consecințe deosebite, în primul rând asupra schimbării întregului sistem sancționator, pentru că pedepsele pentru crime sau delictе sunt diferențiate atât după criteriul duratei acestora, cât și după regimul lor de executare.

Pe de altă parte, ea permite o mai bună sistematizare a prezentării faptelor prevăzute de legea penală și, desigur, o ameliorare a respectării drepturilor și libertăților persoanei. În acest sens este, de exemplu, eliminarea din definiția conceptului de „infrațiune“ a cerinței ca fapta să prezinte pericol social, noțiune care prin insuficienta claritate a noțiunii de „pericol social“ a fost de multe ori sursă de abuz și de arbitrar. De asemenea, faptul că decizia finală în cazul unei eventuale disproporții dintre pericolul social generic al faptei, apreciat de legiuitor, și pericolul social concret, este dată în competența instanței de judecată în cadrul procesului de individualizare a pedepsei, este de natură să constituie un progres evident în protecția drepturilor persoanei.

O altă noutate este aceea că printre cauzele justificative și cele care înlătură vinovăția, respectiv caracterul penal al faptei, s-au introdus ordinul legii și comanda autorității legitime, precum și consimțământul victimei, instituții inspirate din legislații penale occidentale.

De asemenea, diferențierea regimului sancționator este făcută prin raportarea pedepselor la structura faptelor penale, pedepsele principale pentru crime fiind detențiunea pe viață, detențiunea severă (de la 15 la 25 de ani) și detențiunea strictă (de la 10 la 15 ani), iar pedepsele pentru delictе închisoarea severă (de la 2 la 10 ani), închisoarea strictă (de la o lună la 2 ani), munca în folosul comunității și amenda sub forma zilelor amendă.

În cadrul individualizării pedepselor s-a creat posibilitatea ca instanța să acorde scutirea de pedeapsă inculpatului, în cazul infrațiunilor sancționate cu pedeapsa cu închisoare de până la 2 ani, dacă cel în cauză nu are antecedente penale, a acoperit

prejudiciul, și fapta prezintă o gravitate minimă.

O soluție legislativă inedită în legislația penală română este sancționarea persoanei juridice. Cu excepția statului, a autorităților publice și a instituțiilor publice, toate persoanele juridice pot fi sancționate pentru infracțiuni comise în numele sau în interesul lor, de către organele sau reprezentanții acestora, pedepsele fiind amenda, sancțiuni complementare ca dizolvarea, suspendarea activității sau a uneia dintre aceste activități până la 5 ani, interzicerea participării la achizițiile publice până la 5 ani, interzicerea accesului la resurse financiare, afișarea măsurii de condamnare sau difuzarea acesteia în mass-media. O garanție esențială împotriva eventualei utilizări abuzive a unor asemenea prevederi este, desigur, exceptarea partidelor politice sau a sindicatelor de la sancțiunea dizolvării sau a suspendării, precum și a persoanelor juridice care au ca obiect principal de activitate mass-media.

Noua măsură educativă aplicabilă infractorului minor, constând în libertatea sub supravegherea specializată a serviciilor de reintegrare socială, prin includerea acestuia în programe de asistență și consiliere specifice vârstei și nivelului de pregătire școlară, constituie un progres evident privind natura educativă a sancțiunilor aplicate persoanei fără discernământ sau cu discernământ diminuat.

O măsură compatibilă cu legislația de prevenire și combatere a violenței în familie este aceea privind interdicția de a reveni în locuința familială în cazul abuzurilor sexuale comise asupra minorilor, în cazul corupției sexuale și altor asemenea infracțiuni.

Partea Specială a codului urmărește noua structură a faptelor penale și reprezintă o construcție legislativă care tinde să unifice prevederile penale din legile speciale, cu consecința unei coerențe sporite și a unei vizibilități evidente a dispozițiilor penale. Sunt prevăzute fapte penale noi, respectiv crime contra umanității săvârșite prin atacuri generalizate împotriva populației civile, delictе contra manipulării genetice, și infracțiuni privind utilizarea ingineriei genetice pentru a produce arme biologice sau de exterminare. Aceste prevederi reflectă preocuparea legiuitorului de a pune în aplicare în mod efectiv normele Convenției europene pentru protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei și biomedicinii (Convenția de la Oviedo) și ale Protocolului adițional la aceasta privind interzicerea clonării ființelor umane.

Alte norme cu efecte importante pe planul protecției drepturilor și libertăților

fundamentale ale persoanei incluse în noul Cod penal sunt cele care reglementează traficul de persoane, pornografia infantilă și încălcarea vieții private prin interceptarea ilegală a comunicațiilor.

O contribuție a Codului penal la protecția drepturilor culturale este incriminarea distrugerii și însușirii de valori materiale care interesează umanitatea, respectiv distrugerea și însușirea de valori materiale ale popoarelor, iar sancționarea penală a poluării atmosferei, apelor, solului și poluarea fonică reprezintă un aport considerabil la respectarea dreptului fundamental al omului, consacrat în Constituția României, privind un mediu sănătos și echilibrat ecologic. Titlul referitor la crimele și delictеle de pericol public mai conține dispoziții penale referitoare la ocrotirea liniștii publice, a siguranței circulației pe căile ferate și în legătură cu regimul armelor, munițiilor și materialelor radioactive ori explozibile.

O atenție deosebită este rezervată de noul Cod penal combaterii crimei organizate, a criminalității informatice, precum și a infracțiunilor care afectează interesele Uniunii Europene.

Din prezentarea sintetică de mai sus, rezultă realizarea unei compatibilități normative a dreptului penal românesc cu standardele normative europene din domeniul drepturilor omului. Cu titlu de exemplu, amintim că textele art. 206 și 207 din noul Cod penal, referitoare la calomnie și la proba verității, țin seama de jurisprudența Curții europene a drepturilor omului și îndeosebi de Decizia acestei jurisdicții pronunțată la 28 septembrie 1999 în cazul Dalban contra României publicată în Monitorul Oficial al României nr. 277 din 20 iunie 2000, prin care se constată încălcarea art. 10 din CEDO privind dreptul la libertatea de expresie și informare.

3. Reforma organizării și funcționării sistemului judiciar

Din perspectiva îndeplinirii exigențelor presupuse de aderarea României la Uniunea Europeană, adoptarea legilor privind reforma organizării și funcționării justiției în România a reprezentat și un progres remarcabil privind respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, cunoscut fiind că valorificarea drepturilor omului presupune efectivitatea unui recurs la o justiție independentă și imparțială.

Astfel, prin Legea nr. 303 din 28 iunie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 576 din 29 iunie 2004, s-a creat cadrul normativ unitar, coerent și conform standardelor europene, privind statutul magistraților, categorie profesională importantă într-un stat de drept. Reafirmând independența și imparțialitatea judecătorilor, legea obligă orice persoană,

organizație, autoritate sau instituție să respecte aceste principii ale funcționării oricărei justiții într-o democrație pluralistă.

Acest act normativ conține garanții esențiale pentru magistrații judecătorești și procurori, ca și pentru magistrații asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, în scopul asigurării supremației legii, a respectării drepturilor și libertățile persoanei, precum și al aplicării unui tratament juridic nediscriminatoriu tuturor părților din procesul penal sau civil, indiferent de calitatea sau poziția socială a acestora.

Incompatibilitățile și interdicțiile prevăzute de acest nou act normativ pentru toți magistrații (cu privire la desfășurarea activităților comerciale, la calitatea de membru al unui grup de interese economice sau la implicarea politică etc.), condițiile de recrutare și formare profesională, inițială sau continuă, a acestora (concurs pe baza competenței profesionale, a aptitudinilor și a bunei reputații, recrutarea și formarea profesională prin Institutul Național al Magistraturii ș.a.) ca și cele de numire, promovare sau acces la funcțiile de conducere, sunt garanții ale unui comportament european care trebuie să caracterizeze pe toți reprezentanții autorității judecătorești.

Acest act normativ are consecințe importante nu doar asupra realizării unei justiții egale și echitabile pentru toți cetățenii, dar și pe planul prevenirii și combaterii corupției, având în vedere rolul deosebit care revine magistraților în combaterea acestui fenomen.

Titlul din lege referitor la drepturile și îndatoririle magistraților conține prevederi de natură să asigure un statut social și profesional deosebit în raport de rolul esențial pe care judecătorii și procurorii îl au în aplicarea legii, prin administrarea unei justiții imparțiale.

Nu în ultimul rând, reglementarea privind statutul magistraților asigură condițiile necesare evitării influențelor de orice fel în activitatea de judecată sau de urmărire penală.

În conformitate cu Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, care modifică și completează Legea nr. 92/1992 referitoare la organizarea judecătorească, obiectivul structurii și competențelor instanțelor judecătorești din România este respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, astfel cum sunt prevăzute în instrumentele juridice internaționale pertinente.

Acest act normativ consacră principiile organizării judiciare, rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție și al celorlalte instanțe judecătorești, al Consiliului Superior al Magistraturii, al Ministerului Public și al

Ministerului Justiției, stabilind o delimitare clară a atribuțiilor care revin acestor instituții fundamentale ale statului de drept. O asemenea clarificare este de natură să elimine interpretările eronate referitoare la atribuțiile stabilite de lege, în conformitate cu principiul separației puterilor în stat.

Precizarea accesului egal al persoanelor la justiție în exercitarea dreptului acestora la un proces echitabil, fără privilegii și discriminări, a dispozițiilor privind asistența juridică internațională sau a celor referitoare la procedura judiciară, precum și a competențelor instanțelor judecătorești, este de natură să consolideze o organizare judiciară funcțională și, în același timp, accesibilă. Pe altă parte, reglementările în legătură cu conducerea instanțelor judecătorești, care consacră formele de conducere managerială și colegială, precum și cele relative la repartizarea cauzelor la diferite complete de judecată, conturează o viziune modernă a unui sistem judiciar democratizat.

De o adaptare legislativă importantă se bucură și Ministerul Public, prin asigurarea unei coerențe mai mari a funcționării parchetelor și a Parchetului Național Anticorupție, chiar dacă, privită ca ansamblu, structura bicefală reflectată de existența PNA și a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu competențe egale în cadrul unei organizări piramidale, poate fi cel puțin discutabilă.

Nu în ultimul rând, organizarea și funcționarea Institutului Național al Magistraturii, reglementată prin această lege, este de natură să asigure acestuia un rol important cu privire la accesul în magistratură, formarea inițială și pregătirea continuă a magistraților.

În consecință, apreciem că legea reprezintă un ansamblu normativ de natură să instituie un sistem judiciar coerent, funcțional și eficient, comparabil cu sistemele judiciare ale țărilor membre ale Uniunii Europene. Stabilirea competențelor atribuite diferitelor instanțe și consolidarea organizării pe trei nivele a justiției în România (fond, apel și recurs), se inspiră din modelele sistemelor judiciare din Europa Occidentală, dând posibilitatea tuturor persoanelor să-și valorifice drepturile, libertățile și interesele legitime garantate de Constituție și de celelalte acte normative. În acest sens, se asigură o repartizare echitabilă a competențelor, ținându-se seama de gradul de complexitate a cauzelor și de experiența profesională a magistraților.

O altă lege deosebit de importantă a acestui cadru normativ este Legea nr. 317 din 1 iulie 2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, publicată în Monitorul

Oficial nr. 599 din 2 iulie 2004, act normativ care face din acest reprezentant al autorității judecătorești din România garantul independenței justiției, care asigură funcționarea eficientă a sistemului judiciar și respectarea legii în desfășurarea carierei profesionale a magistraților.

Structura Consiliului, din care fac parte nouă judecători și cinci procurori aleși în adunările generale ale magistraților, doi reprezentanți ai societății civile, ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, reflectă o organizare democratică a unei justiții profesionale, care se ridică la nivelul standardelor europene pertinente în materie. O asemenea organizare este de natură să excludă imixtiunile politice, economice sau de alt gen în funcționarea unei justiții independente, imparțiale, echitabile și care respectă drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

Competențele atribuite Consiliului Superior al Magistraturii privind apărarea corpului magistraților împotriva oricărui act care ar putea influența independența sau imparțialitatea acestora în îndeplinirea justiției, asigurarea carierei magistraților, precum și examinarea și soluționarea problemelor disciplinare sau a faptelor de altă natură, conduc la consolidarea unui corp profesional cu rol esențial într-un stat de drept.

În același timp, legea asigură condițiile necesare protecției activității magistraților, dar și cele privind tragerea lor la răspundere, disciplinară, materială sau penală, după caz, potrivit legii.

4. Ameliorarea legislației privind protecția unor drepturi și libertăți fundamentale

Prin Legea nr. 27 din 5 martie 2004 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 77/2003 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cadrul legislativ românesc este completat cu un act normativ de natură să aducă o contribuție deosebită în domeniul drepturilor omului.

Această lege reflectă eforturile de punere în aplicare a principiului egalității și nediscriminării, consacrat prin dispozițiile art. 16 din Constituția României, ca și prin pactele și tratatele ratificate de țara noastră, reprezentând o expresie legislativă concretă și utilă pentru valorificarea drepturilor și libertăților recunoscute în ordinea juridică națională.

Totuși, deși în principiu laudabilă și cu efecte pozitive previzibile, reglementarea menționată, care tratează domeniul complex al prevenirii și sancționării tuturor formelor

de discriminare, conține și erori pentru că redactarea unor prevederi se îndepărtează de litera și spiritul standardelor europene în materie. Astfel, în art. 14 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, ca și în Protocolul adițional nr. 12 la această convenție ori în vreun alt instrument juridic internațional, definirea motivelor pe care se întemeiază o discriminare interzisă nu este exhaustivă, ci exemplificativă, pentru simplul fapt că o asemenea cuprindere a acestor rațiuni este imposibilă.

Astfel, definiția discriminării, prin care se înțelege „*orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență la o categorie defavorizată, care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice*“, este o încercare de identificare exhaustivă a tuturor cazurilor care ar putea afecta tratamentul egal al persoanelor aflate în situații identice.

Pe de altă parte, asocierea în cadrul definiției menționate a expresiei „*drepturilor omului și a libertăților fundamentale*“ cu formularea „*drepturile recunoscute de lege*“, ca și când prima categorie s-ar afla în afara consacării normative, este de natură să creeze confuzii și, pe cale de consecință, dificultăți deosebite de aplicare.

Deși apreciem referirile la „*hărțuire*“ și la „*victimizare*“, care presupun o aprofundare a acțiunilor de discriminare și a efectelor acestora, manifestăm rezerve față de imprecizia unor expresii, cum sunt: „*orice alt criteriu care ar duce la un cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv*“ sau „*orice tratament advers*“.

O altă observație critică pe care trebuie să o facem este aceea că legea nu face distincția necesară între discriminare negativă, care face obiectul interdicției, și discriminare pozitivă, permisă atât ca urmare a dispozițiilor constituționale din România, cât și ca efect al încorporării în dreptul național a prevederilor pactelor și tratatelor referitoare la drepturile omului, și îndeosebi a Convenției Europene a Drepturilor Omului.

Din această perspectivă, credem că normele Protocolului 12 la CEDO privind sancționarea cazurilor de discriminare în exercitarea oricărui drept recunoscut de legislația națională, semnat de România dar încă neratificat, vor fi greu, dacă nu chiar imposibil de aplicat în condițiile în care

încălcarea acestor prevederi europene va fi supusă controlului Curții de la Strasbourg.

Cu toate acestea, în ansamblu, acest act normativ, deși ameliorabil, constituie un demers legislativ cu efecte pozitive, care plasează România printre puținele state europene beneficiind de o asemenea reglementare.

Un alt act normativ cu consecințe importante pe planul drepturilor omului este Legea pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, îndeosebi prin introducerea art. 408¹ referitor la revizuirea în cazul hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului. Această dispoziție este de natură să asigure executarea hotărârilor Curții Europene de la Strasbourg pronunțate împotriva României, fiind, prin urmare, o realizare a unor exigențe formulate de către Consiliul Europei.

Textul la care ne referim permite revizuirea hotărârilor definitive pronunțate de instanțele românești în cauzele în care jurisdicția europeană menționată a constatat o încălcare a uneia din prevederile CEDO, de acest instrument procedural reparatur beneficiind persoana al cărei drept a fost încălcat, soțul și rudele apropiate ale condamnatului, și procurorul din oficiu.

Alte prevederi importante ale acestui act normativ privesc evitarea dublei penalizări a statului privind acordarea unor despăgubiri dacă asemenea reparații au fost deja acordate de jurisdicția europeană, și posibilitatea acțiunii în regres a statului împotriva persoanei care cu rea-credință sau din gravă neglijență a provocat situația generatoare de daune.

Prevederea posibilității acțiunii în regres a statului este o consecință logică și o punere în aplicare a dispozițiilor art. 52 alin. 3 din Constituție, potrivit căreia „Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare. Răspunderea statului este stabilită în

condițiile legii și nu înlătură răspunderea magistraților care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență“.

O altă preocupare a Parlamentului s-a manifestat în domeniul completării cadrului legislativ privind drepturile copilului.

În ceea ce privește protecția copiilor și tinerilor ocrotiți de serviciile publice specializate, prin Legea nr. 111/2004 care modifică Legea nr. 326/2003, s-au eliminat disfuncționalități grave în activitatea de protecție a copilului, în sensul că limitele minime de cheltuieli aferente drepturilor prevăzute pentru copii identificați pe grupe de vârstă sunt indexate periodic cu rata inflației, prin hotărâre a Guvernului.

Pe de altă parte, Legea nr. 272 din 21 iunie 2004, privind protecția și promovarea drepturilor copilului, completează cadrul legislativ în materie, constituind un răspuns adecvat la criticile formulate împotriva României, îndeosebi de Parlamentul European. Acest act normativ se întemeiază pe Convenția europeană privind drepturile copilului, adoptată de Consiliul Europei, cât și pe alte acte internaționale.

În acest sens, amintim de asemenea, și Hotărârea Guvernului nr. 1.432 din 2.09.2004 privind atribuțiile, organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului, care pune în aplicare actul normativ menționat în paragraful precedent, în vederea asigurării unei protecții efective a drepturilor copilului și a unei protecții alternative în situația în care copilul nu beneficiază de ocrotirea părinților săi.

S-a prevăzut că Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului funcționează în subordinea Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, îndeplinind funcțiile de: strategie, reglementare, administrare și de autoritate de stat responsabilă pentru protecția copilului aflat în situații speciale.